

אוצרות סבר נפתלי

פנינים נפלאים וגנוזות יקרות, מלוקטים מתוך ספרי
הכהן הגדול הגה"צ רבי נפתלי יעקב הכהן זצללה"ה
בעמח"ס "אוצר הגדולים - אלופי יעקב"
דומ"ץ קירליבאבא ומיהאפאלוא ולאחר מכן בעיר חיפה

גנוזות

בדידי הוי עובדא

חמדה גנוזה מבין כתבי יד קדשו
של רבינו, בו מספר עובדא נפלאה
שאירע עימו של בהיותו
בצל כ"ק הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע
לרגל יומא דהילולא קדישא – כ"ב מרחשוון
עוד משחר ילדותו ה' רבינו מצטרף לאביו
בנסיעותיו מספר פעמים בשנה להסתופף
בצל הקודש בבעלזא, גם לאחר נישואיו
המשיך רבינו בנסיעותיו לצדיקי הדור, בין
כתבי רבינו נשתיירה עדות מופלאה, שכפי
הנראה אירעה עם רבינו בהיותו כבן
עשרים (בשנת תרס"ה לערך).

"הנה כאשר הייתי בשעת התפילה אחורי
הצדיק (הרה"ק מוהרי"ד מבעלזא זי"ע) שהוא היה
הבעל תפילה, והנה עלה במחשבותי
להתבונן על הרבה פרחים וציורים למעלה
מארון הקודש שאמרו החסידים שהם
נעשים מכסף ומזהב ממש, ונזכרתי מאמר
בירושלמי (סוף פאה) חד אמר כמה ממון
שקעו אבותיך בכאן וחד אמר כמה נפשות
שקעו אבותיך בכאן, והרהרתי ג"כ שהנה
גם כאן שייך ענין כמה נפשות שקעו
אבותיך בכאן, והנה תיכף הרגיש בזה
הצדיק והסיב לאחוריו והביט בי בין תוכחה
ונבהלתי, ושמרתי בעצמי שלא להרהר
יותר וכו'".

ויהיו חיי שרה וגו' (כג, א).

במדרש (כ"ד נה, א) יודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה (תהלים לו, יח), כשם שהם
תמימים כך שנותיהם תמימים וכו', דבר אחר יודע ה' ימי תמימים, זו שרה שהיתה תמימה
במעשיה, אמר רבי יוחנן כהדא עגלתא תמימה.

ונראה לפרש המדרש, דהנה קודם הציווי על המילה נאמר לאברהם (בראשית יז, א) התהלך
לפני והיה תמים, וא"כ מאז נקראו כל הנמולים בתואר 'תמימים', וגם הנשים נקראו כן כמו
שאמרנו בגמרא (עבודה זרה כו.) דאשה כמאן דמהילא דמיא. והנה אברהם נקרא תמים מאז שמל
עצמו, אך שרה אמנו אימתי החלה להקרא בשם תמימה. לכן אמר שהיתה ג"כ תמימה
במעשים כהדא עגלתא תמימה שנולדה בלי מום. ולא עוד אלא כיון שאברהם נקרא תמים
א"כ אשתו שעולה עמו ואינה יורדת נקראת ג"כ תמימה, וזהו הפירוש יודע ה' ימי תמימים
בלשון רבים, ויודע מלשון והאדם ידע את חוה אשתו (בראשית ד, א), שמתחברים יחדיו ימי
התמימים שנים איש ואשתו וגם היא נקראת תמימה יחד איתו.

ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכתה (כג, ב).

בבעל הטורים כתב 'ולבכתה' כ"ף קטנה, שלא בכה אלא מעט. וצריך ביאור מה ענין יש בזה.
ונראה לבאר, דבשעת העקידה ביטל אברהם מלבו אהבה טבעית שנטע הקב"ה בלבות בני
אדם, דהיינו אהבת אב לבנו, וכל שכן שנתבטלה אצלו אהבת איש לאשתו, ומשום הכי לא היה
יכול להספידה ולבכותה מצד שהיא אשתו, רק ההספד היה לפי שהיא שרה הנביאה, ועל כן
נקרא שמה שרה שהוא שרה לכל בנבואה ובמעלה (עי' ברכות ג.). ומשום הכי כתוב כאן ויבוא
אברהם לספוד לשרה, שתיבת שרה הוא מיותר לכאורה, אלא שבא להורות כמו שפירשתי
שרק מצד חסרון שרה בא להספידה, משום הכי בכה רק מעט שלא יתעורר הבכיה גם מצד
אשה החסירה לו, וצמצם הבכיה רק על חסרון הצדקת שהיא שרה וכמבואר.

ואנכי פניתי הבית (כד, לא).

ברש"י, פניתי הבית מעבודה זרה. נראה לפרש הכוונה דאף שלבן היה מראשי הסטרא אחרא
בדורו זה לעומת זה של יעקב, מכל מקום היה בו דבר טוב, ובהקדם מה שפירש אחד
מהגדולים, מאמר הקרא בפרשת תולדות (בראשית כה, ה) על לבן אחי רבקה אם יעקב ועשו,
שכתב רש"י: אינו יודע מה מלמדינו, אבל יש לומר לפי שרוב בנים דומין לאחי האם (ב"ב קי.),

ברע לפי שהן כמו בשולי קדירה, לכן נאמר שלא יעשה אף טוב, עד ששב לבן למקומו כולו רע ומרושע בלא אף חלק טוב.

ותאמר אל העבד מי האיש הלזה ההולך בשדה לקראתנו (כד, סה).

יש לומר רמזי דברים, דהנה איתא בגמרא (שבת פט:) דלעתיד לבוא מראה יצחק את קדושת השי"ת בעינייהו דישאל, ויאמרו ישראל אתה ה' אבינו גואלינו מעולם שמך (ישעיה סג, טז), ופירושו שדוקא בכח הצמצום של פחד יצחק יוכלו לאסתכלא ביקרא דמלכא, וא"כ יצחק הוא מראה לבחינת 'זה אלקינו', וזהו הפירוש ותאמר מי האיש הזה, שמראה בחינת זה אלקינו.

או יאמר, שאמרה רבקה ברוח הקודש על שם העתיד, דהנה יצחק טעה בעשיו עד שרצה לברכו ורבקה אוהבת את יעקב, והיתה סברתם הפוכה זה מזה, לכן אמרה מי האיש הלזה ההולך לקראתנו, 'לקראתנו' דייקא שבחינה שלו הוא בסגנון אחר מסגנון רבקה.

הנה היה בודאי בכח נשמת לבן משהו מכח הטוב של יעקב ג"כ, ולכן נשלח יעקב ע"י אביו לילך אל לבן, וגם משום זה היה בכוחו להביא נשמות צדקניות בעולם רחל לאה בלהה זלפה, עכ"ד.

ולפי"ז יש לומר שהמעלה בלבן היתה בכוחו היפה לפנות הבית מטומאת עבודה זרה, וביתו מורה ג"כ על עצמיותו, שיכול היה לעורר כוחות הטובות שבנשמתו, כוחות יעקב שבו, וכן היה וודאי ג"כ כח טוב זה בבתואל שמפני זה הוליד את רבקה הצדקת, אבל בתואל כבר נתברר לרעה, אחר שיצאו ממנו כח הטוב ונכנסו ברבקה, אבל בלבן עדיין היה כח הטוב בקרבו קודם לידת האמהות בנותיו, ובימי יעקב אף שכבר יצאו ממנו בנותיו הצדקניות מכל מקום נשארו עדיין בקרבו כוחות טובות שלכן נקרא בשם 'לבן', ואז בא יעקב ושאל ממנו כל כוחות טובות שבקרבו עד תומו.

וזה ביאור הענין מה שמצאנו שראה יעקב כי פני לבן נשתנה לקראתו, לפי שברח יעקב ולא פטר עצמו בנשיקות אהבה, שאז בנשיקה זה היה משלים הפירוד שאיבת כוחות הטובות לגמרי, לכן היה בכוחו לרדוף אחריו והיה בכוחו לזכות גילוי ה' ומאמרו שלא יעשה ליעקב מטוב ועד רע, שכוחות הטובות אחרונות שנשתירו הם כבר ממוזגים

עובדות קודש והליכות חיים

המשך תולדות חיי רבינו בקצרה – ימי נעוריו

ברבינו נפתלי יעקב ניכרו כבר מילדותו כשרונותיו הגאונים וזכרונו הנפלא, על פניו היתה נסוכה יראת שמים ושאיפותיו בלטו כבר אז. לימים העיד שמגיל חמש נזהר בענייני קדושה, ומתוך יראה וטהרה היה שוקד על התורה עד שעות הלילה המאוחרות כשהוא עוסק בכל מכמני התורה. ומאחר שהיה ניעור בשעה כה מאוחרת, היה הוא זה שמטפל בתינוק זה או אחר שהתעורר מפעם לפעם, ומאפשר להוריו לישון ולאגור כוחות ליום המחר.

מגיל חמש לא שכח דבר – כה העיד על עצמו, ובהיותו כבן תשע חיבר ספר מחידושי תורתו שהפליאו תלמידי חכמים, אך הספר נאבד בשנות הזעם יחד עם כתביו היקרים האחרים.

בן י"ב שנים בלבד היה עת נשלח ללמוד בישיבתו של הגה"ק בעל "ערוגת הבושם" זצ"ל בחוסט. בתחילה התייחסו אליו התלמידים המבוגרים בהסתייגות, אך כשנוכחו לדעת כי כלי מפואר הוא ומלא וגדוש בתורה וביראה, ונפעמו מהתמדתו המיוחדת - יצא מוניטין שלו במהרה בין בני הישיבה. גם היחס המיוחד שזכה לו מאת רבו החשיבו עם הזמן כאחד מגדולי התלמידים.

מסופר, כי בעת הבחינה בישיבה היה שורר מתח רב וחרדה ניכרה על פניו כל התלמידים. פעם בעת מבחן על סוגיה קשה ודברי תוספות מוקשים הפנה בעל ה"ערוגת הבושם" את שאלותיו בין התלמידים, ואף אחד לא ידע לבאר את הסוגיה כראוי. להפתעת כולם פנה אל רבינו, התלמיד הצעיר וביקש ממנו: "אמור אתה!" הנער החוויר והסמיק חליפות, והתעלף... לאחר שעוררוהו, שאלו הגאון: "והלא אתה יודע, ומדוע התעלפת?" השיב הנער כי לא חפץ לבייש את התלמידים הגדולים, איך יפצה פיו לפניהם? ופתח לחזור על כל הסוגיה בהסבירו את עומק דברי התוספות. רבו טפח על שכמו בהערכה ושיבחו מאד על ידיעותיו ומידותיו התרומיות.

המשך בשבוע הבא בעז"ה